

ספרי' — אוצר החסידים — לויבאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששה עשר

היכל
שלישי

מאמרי אדמו"ר הזקן

הקצרים

— הוספות —

•

מכ"ק אדמו"ר הזקן
הרב רבי שניאור זלמן מליאדי
(בעל התניא והשו"ע)

יצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

יוצא לאור בפעם הראשונה מכתב יד

על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתים לבריאה

MAAMOREI ADMUR HAZOKEIN HAKTZORIM
— Hosofos #7 —

Copyright © 2022
by

Kehot Publication Society

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com

Orders Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213
(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148
www.kehot.com

All rights reserved.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

Printed in the United States of America

פתח דבר

לקראת ש"ק פ' ויקהל הבעל"ט, הננו מוציאים לאור בזה קונטרס „מאמרי אדמו"ר הזקן – הקצרים” – הוספות, קובץ שביעי.

קונטרס זה כולל שלשה מאמרים מאת כ"ק אדמו"ר הזקן הנדפסים כאן בפעם הראשונה, מכתבי־יד מעתיקים. והם ד"ה:

(א) היראה עילאה.

(ב) בוכה למשפחותיו.

(ג) מה הוי' אלקיך שואל מעמך.

*

בתור הוספה, מתפרסם כאן לראשונה עוד מאמר מאת הרה"ג הרה"ח הר"ר הלל מפאריטש ז"ל, המתחיל: בשם אדמו"ר הזקן נבג"מ.

*

לתועלת הלומדים והמעיינים הוספנו בשולי העמודים מראי מקומות וציונים.

הקונטרס נערך על ידי הרה"ת ר' אליהו שי' מטוסוב.

מערכת „אוצר החסידים”

עש"ק ויקהל, ש"פ שקלים, מברכים החודש אדר ב', ה'תשפ"ב
ברוקלין, נ"י.

מאמרי אדה"ז הקצרים

היראה! עילאה גבוה מן אהבה עילאה, כנזכר² בע"ח בסופו, שח"ב בתחילה דחילו שהוא אבא, חכמה³ מאין תמצא, ואח"כ אהבה ובינה מפני ההתבוננות וכו', וזו"נ הם אהבה ויראה ע"ש.

והענין הוא, שיראה עילאה אמיתית הוא ביטול מעצמיות לגמרי מפני היראה, ואהבה עילאה היא ההתלהבות רשפי אש, אבל הוא כמו שני אוהבים נאמנים שיש⁴ עכ"פ מי שאוהב כו', אבל יראה היא חכמה עילאה, כח⁵ מה, מבחינת אין, מה שאינו כן בינה הוא השגת והבנת דבר, יש מי שמשגיג כו'. אבל יראה תתאה, בחי' מלכות, שהיא ירא⁶ בושת לבד, לא ביטול עצמיותו, הוא למטה מאהבה תתאה שהוא צמאה⁷ לך נפשי כו' ונקי זו"נ כמ"ש⁸ שם וד"ל.

את החכמה אהבה גמורה כו'. עוד מצאתי כו' כי בראשונה תיחד ותקדים דחילו לרחימו כו', ולכן צריך עתה להקדים דחילו שהוא אבא כי הוא המתחיל לתת המוחין לאימא כו', ואח"כ תחזור לייחדם יחוד שני לזו"נ ע"י רחימו ודחילו ותקדים אימא לאבא כו'. ע"כ. [בע"ח שער כסא הכבוד (שמ"ו) פ"ו, רק נזכר כי היכל קדמאה דאהבה והיכלא תניינא דיראה הם חכמה ובינה. וצ"ע אם כוונתו כאן לע"ח זה. וראה גם לקמן בסוף המאמר].

(3) חכמה מאין תמצא: איוב כח, ב.

(4) שיש עכ"פ מי שאוהב: ראה גם תו"א וארא נו, א. יתרו סו, ג. ויקהל קיד, ד. דרושים למג"א קכג, א. לקר"ת תזריע כ, ג. שה"ש א, ב. [וראה בממ בסה"מ תקע"א ע' סב].

(5) כח מה: זח"ג כח, א. לד, א.

(6) ירא' בושת לבד: ראה זח"ג רנז, א. תקו"ז בהקדמה (ה, ב). ועוד. [בתניא פ"מ בהגה"ה ובפמ"א, ורפמ"ג – מביא על דרגת "ירא בושת" שהיא יראה עילאה (וכ"ה בכל המקומות – עיין במצויין לעיל במ"מ לתחילת המאמר). אך כאן הלשון "יראת בושת" – בשם המושאל על דרגא פחותה יותר].

(7) צמאה לך נפשי: תהלים סג, ב. וראה תניא פ"ג, פ"ג. ועוד.

(8) כמ"ש שם: עיין לעיל בשם הע"ח [בכת"י המעתיק כאן, "כמה שכתבתי שם", וניכר כי הוא פיענוח מוטעה של הר"ת, "כמ"ש שם"].

(1) היראה עילאה: נדפס מכת"י 3284 (צו, א). ותוכן המאמר הוא בענין ד' הבחינות (לפי הסדר מלמעלה למטה): יראה עילאה, אהבה עילאה, אהבה תתאה, יראה תתאה – והוא ע"פ הזהר ח"ג קכג, א. תקוני זהר תי' ו' (כא, ב). תי' יו"ד (כה, ב). ונתבארו בפרטיות בתניא פמ"ג (וראה שם פ"מ (נה, ב) בהגה"ה), וביאור על התניא ב"הערה לתיקון חצות" בסידור עם דא"ח רכח, ג (בהוצאות קודמות קנא, ג) ועיין שם במ"מ. תו"א מקץ מ, ד. מא, ג. לקר"ת קרח נה, ב. בלק עג, א. מסעי צו, ג. פ' ראה כא, ג. שה"ש טו, ג. מו, א. מאמרי אדה"ז, "אתהלך לאוניא" ע' מ (ד"ה הן יראת ה' היא חכמה). סה"מ תקס"ב ח"ב ע' תקמו. ובכ"מ. וראה המובא בספר הערכים-חב"ד כרך א' ע' תקי. תשלב.

(2) כנזכר בע"ח בסופו: הענין מבואר באורך בשער מאמרי רשב"י להאריז"ל פ' נשא, שם מביא מזהר שיראה הוא ביו"ד דשם הוי', ואהבה הוא בה' דשם הוי', וכתוב: ענין זה סותר עם המוסכם לנו בכל ספרי הזהר וגם התיקונים כי אהבה היא בחכמה ויראה היא בבינה, אבל הענין הוא במה שנודע כי שתי מיני יראות הן, החיצונה והפנימית, כי החיצונה היא מיראה מחמת העונש, והפנימית היא מ"ש חז"ל כי כל צדיק ירא לעלות אל מקום חופת חבירו פן ישרף כו', כי החכמה נקראת יראה על כי יש לה יראה מלעלות אל הכתר, והבינה נקראת אהבה על שם שאוהבת

מאמרי אדה"ז הקצרים

ה

בוכה¹ למשפחותיו², על³ עסקי משפחותיו. הענין, כי בעולמות עליונים עיקר היחודים והזיווגים המה בחי' עריות כמו⁴ אבא וברתא, זו"נ אח ואחות, רק שלמטה נאסרו מפני שהגוף⁵ הוא משכא דחויא, ואם היה למטה הזיווג בעריות היתה הקליפה יונקת מהן כי הקליפה⁶ רוצה להדמות להקדושה כקוף בפני אדם, ואל⁷ אחר צ"ל אסתריס ולא עביד פירין, ומשום הכי יעקב⁸ אבינו שהגוף שלו לא היה משכא דחויא נשא שתי אחיות, וזהו שבכו דור המדבר שאין להם מדריגה זו וד"ל.

5) שהגוף הוא משכא דחויא: ראה זח"א לו, ב. תקוני זהר בהקדמה (י, ב). תי' כ"א (מח, ב). ע"ח שער החשמל (שמ"א) ספ"א. שער ק"נ (שמ"ט) פ"ד. שער קיצור אבי"ע (ש"נ) פ"ב. תניא פל"א (מ, ב). פמ"ה (סד, ב). רפמ"ז. מדרש תהלים צב, א (1). פרקי דר"א פ"כ. תיב"ע וריקאנטי בראשית שם. וראה המובא באוה"ת חוקת (כרך 1) ע' איתצג.

6) הקליפה רוצה להדמות לקדושה כקוף בפני אדם: זח"ב קמת, ב.

7) ואל אחר צ"ל אסתריס ולא עביד פירין: זח"ב קג, א.

8) יעקב אבינו . . נשא שתי אחיות: ראה גם הלשון בגמ' פסחים קט, ב: שנשאתי שתי אחיות בחייהן שעתידה תורה לאוסרון עלי. וראה במראי מקומות לעיל בתחילת המאמר.

1) בוכה: נדפס מכתבי"ד: 3133 (קטו, א).
2) 3192 (קה, א). המבואר כאן בענין היחודים למעלה ובענין יעקב שנשא ב' אחיות, נמצא באריכות בד"ה ענין ברכת הזימון בסידור עם דא"ח קנת, א ואילך (בהוצאות קודמות קב, ב ואילך), ושם קסג, ב (קה, ד) ע"פ בוכה למשפחותיו. וש"נ. ומקבילו בס' מאמרי אדה"ז על מארז"ל ע' פא ואילך, וע"ש ע' פד. מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שלה. וראה אוה"ת בעלותך ע' שפו. עקב ע' תקטז. שה"ש ח"ב ע' תרלא. [ונסמן עוד באורך על זה במ"מ בסידור עם דא"ח שם – קסו, א].

2) בוכה למשפחותיו: בעלותך יא, יו"ד.

3) על עסקי משפחותיו: שבת קל, א. יומא עה, א.

4) כמו אבא וברתא: בכת"י ב: כמו אבא ואימא אבא וברתא.

מה! הוי² אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה כו'. איתא בגמ³ אטו יראה מלתא זוטרתא היא, אין לגבי משה כו'. ישראל⁴ אוהבי שמך כו', והלא אין⁵ אהבה בלא יראה. אלא יש ב' בחי' אהבה, אהבה גדולה כמ"ש באברהם אברהם⁶ אוהבי אהבה ב' שעל ידו בא אל היראה, דהיינו במס"נ ויחשוב שאפי"ו נוטל את נפשו וכו', כמו שיהי' לע"ל רק התגלות אלקות ויבא⁸ במחילת צורים מפני פחד ה' וכו'. והלא אין⁹ חדש תחת השמש. אבל האמת, עיקר האדם צריך להמשיך עליו אור השמש כמ"ש¹⁰ כי¹¹ שמש ומגן ה' צבאות, שיחשב שבשמים¹² ממעל ועל הארץ מתחת שאין עוד עמו מהבלי הזמן, ומה שאנו רואים העולם הוא רק בהעלם תחת השמש, הוא שכתוב ורם¹³ לבבך ושכחת את כו', כי אנו רואים שכל האדם אין לו שכחה ויש לו יראה ורוצה לעשות, אך שלא ישכח שהעולם הוא רק אלקות ואין עוד, אך בהעלם, משום שתחת השמש איתא בגמ¹⁴ מה דעלך סני לחברך לא תעביד ואידך פירושא הוא זיל גמור כו', וכי כל התורה כולה נכללת בואהבת¹⁵ לרעך כמוך, כמו מצות ציצית ותפילין ושבת וכל המצות. אלא רמ"ח מצות ורמ"ח¹⁶ אברין דמלכא פיקודי דמלכא אחת היא, כמשל כשנוטל את האדם בא' מאבריו ממשיך את כל האדם, וגם אם עושה מצוה אחת ממשיך עליו את כל התורה כולה. ומן התורה לא הי' צריך לברך על שום מצוה, רק¹⁷ ברכות המזון, כי המצות ממשיך אלקות, רק שחכמים תקנו להביא אל הדיבור, כמו ברוך אלקינו מלך העולם כו'. והאיך מביא זאת אהבה אל היראה, ע"י בחי' משה שהוא דעת, וכן חסידים¹⁸ הראשונים היו שוהין שעה אחת קודם התפילה, שהיו קודם התפלה בבחי' דעת, וזהו לגבי משה מלתא זוטרתא היא, ממילא זוטרתא, שהיא מחמת שהוא רוצה לירא את ה' ומוסר נפשו, ובהתבוננות ממילא בא היראה.

<p>(9 אין חדש תחת השמש: קהלת א, ט.
 (10 כמ"ש: בכת"י נכתב „כמשה“ (במאמר כאן מבאר בדרגת משה), ואוצ"ל כנתקן בפנים.
 (11 כי שמש ומגן: ע"פ תהלים פד, יב.
 (12 שבשמים ממעל: ואתחנן ד, לט.
 (13 ורם לבבך ושכחת: עקב ח, יד.
 (14 בגמ' מה דעלך סני: שבת לא, א. וראה גם תניא פל"ב.
 (15 בואהבת לרעך כמוך: קדושים יח, יט.
 (16 ורמ"ח אברין דמלכא פיקודי דמלכא: ע"פ תקוני זהר תי' ל' (עד, א). תניא ר"פ כ"ג, ובמ"מ שם.
 (17 רק ברכות המזון: ברכות כא, א. תניא רפ"ח.
 (18 חסידים הראשונים היו שוהין: ברכות ל, ב. לב, ב.</p> | <p>(1 מה: נדפס מכת"י 3192 (קכ, א).
 (2 מה הוי': עקב יו"ד, יב.
 (3 בגמ' אטו יראה: ברכות לג, ב.
 (4 ישראל אוהבי שמך: ע"פ תהלים ה, יב. [בנוסח העמידה דשבת בסדר תפילות מכל השנה הנדפס במשנה תורה לרמב"ם בסוף ספר אהבה].
 (5 אין אהבה בלא יראה: ראה תניא פל"ט: וגם אהבה לבדה אינה נקראת בשם עבודה בלי יראה תתאה לפחות כו'. ועד"ז בתניא פמ"א. לקו"ת ואתחנן ז, ד. ובכ"מ.
 (6 אברהם אוהבי: ישעי' מא, ח.
 (7 שאפי"ו נוטל את נפשו: ברכות נד, א.
 (8 ויבא במחילת צורים: ישעי' ב, יט: ובאו במערות צורים ובמחילות עפר מפני פחד ה' ומהדר גאוונו בקומו לערוץ הארץ. ועיי"ש ב, כא. והובא בתניא ספ"ו.</p> |
|---|---|

מאמרי ארה"ז הקצרים

הוספה

מאמר הרה"ג הרה"ח הר"ר הלל מפאריטש נ"ע

ז

בשם: אדמו"ר הזקן נבג"מ. מה שצריך האדם להאמין, שני דברים, הא' אמונה² בהוי'. הענין הוא כי כח הפועל בנפעל א"צ אמונה כיו³ זה נראה בחוש עולם נברא ונוהג ע"פ מנהגי הטבע בחכמה רבה ואיך הדבר עושה את עצמו על כרחך שיש בזה חיות אלקי. ואעפ"י שאין אנו רואים בעין גשמי הוא כמו חיות הנפש בגוף אעפ"י שאין אנו רואים בעין גשמי החיות מ"מ הוא מוכרח בראי' השכל מצד שאנו רואים בעין גשמי תנועתו בגוף גשמי, וטבע החי דווקא מתנועע, ממילא נראה בעין השכל החיות רוחני, אך עיקר האמונה הוא בהוי' כו'.

השנית צריך⁵ להאמין בתורה מן השמים. הענין הוא, כי עד מ"ת אברהם השיג אלקות וכל הדורות אחרי' כו', וכמאמר בן⁶ ג' שנים הכיר, כל זאת ההשגה היתה ע"פ חקירת שכלו האלקי' [- מצד שרש נשמתו ולא שכל אנושי-]. ודבר זה הי' יכול להיות אפי' באוה"ע שיוכל להשיג אלקות [- וכמו ענין הנפש⁷ אשר עשו בחרן-] רק שהדבר הי' תלוי בזכה ולא זכה כו', נמצא שכל ההשגות וההכרות הי' מכה עצמם בשרש נשמתם וזכותם כו'. אך אחר מ"ת ניתן דבר זה במתנה מלמעלה, לכן עכשיו אינו נמסר הדבר לחקירת שכל אפי' האלקי, וזהו"ע אוהרתו ולא⁸ תתורו אחרי לבבכם, רק אותי התורה ניתנו מלמעלה [- וזהו ענין תורה מן השמים-] והציווי הוא ודברת⁹ בם, ובהם תמצא הכל, ואז נעשה הבדלה בין ישראל לעמים שבהם לא יהי' כח פנימי' ההשגה אלקי' [- וכמאמר ירדה¹⁰ שנאה לאוה"ע-].

-
- (1) בשם: נדפס מכת"י 3284 (פט, א).
(2) אמונה בהוי': ראה בשלה יד, לא: ויאמינו בהוי'.
(3) כי זה נראה בחוש עולם נברא . . . כמו חיות הנפש בגוף: ראה בארוכה לקו"ת ואתחנן ד, א ואילך. ובלקו"ת נצבים מה, ב: כי הנה ידיעת אלקותו ית' שהוא ברא הכל מאין ליש והוא הבורא ומחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית ומהוה ומחיה את כולם כו', היא בחי' הרגשה בנפש כמו ראייה, שהרי רואין את השמים והארץ וכל אשר בה ואין הדבר עושה א"ע, ומבשרי אחזה אליו כמו שמרגישים נשמתו של אדם בראות חיות הגוף וקיומו כו', ומה שהודיע במ"ת אנכי ה' אלהיך, הענין הוא כי הנה פי' הוי' שהוא המהוה כל
-
- ההויות כו'.
(4) ואין הדבר עושה את עצמו: ראה אמונות ודעות להרס"ג מאמר א' ריש פ"ב. חובת הלבבות שער א ריש פ"ה. שם פ"ו. וראה ספר החקירה לאדמו"ר הצ"צ ז, ב. קה, א
(5) צריך להאמין בתורה מן השמים: סנהדרין ז, א. צט, א. חולין ס, א. פירוש המשניות לרמב"ם בהקדמה לפרק חלק (יסוד השמיני).
(6) בן ג' שנים הכיר: נדרים לב, ב.
(7) הנפש אשר עשו בחרן: לך לך יב, ה.
(8) ולא תתורו אחרי לבבכם: שלח טו, לט.
(9) ודברת בם: ואתחנן ו, ז.
(10) ירדה שנאה לאוה"ע: שבת פט, א.

לעילוי נשמת

הרבנית הצדקנית

מרת חוה ע"ה

גורארי'

בת אדמו"ר הרב אברהם יהושע העשיל מקאפישיניץ

אשת חבר שעמדה במסירות נאמנה על יד בעלה

הרה"ח הרה"ת ר' שניאור זלמן ע"ה

שפעל כל ימיו למלאות רצונותיהם הק'

ונאמן ביתם של רבותינו הקדושים

כ"ק אדמו"ר אדמו"ר מהוריי"צ

וכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

מגזע תרשישים הצדיקים הרבנים הקדושים

האוהב ישראל מאפטא ור' לוי יצחק מבארדיטשוב

דער הייליגער רוזינער

ולמעלה בקודש המגיד הגדול ממעזריטש

ומעוד גדולי תלמידי הבעש"ט

זצוקלה"ה

נפטרה בשם־טוב עש"ק אחר חצות

כ"ד אדר, ה'תשס"ו

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס על ידי ולזכות משפחתה שליט"א